

DOI: 10.47743/jss-2024-70-1-8

Provocările notarului și ale actului notarial din perspectiva Dreptului Internațional Privat

The Challenges Faced by the Notary and the Notarial Act in Regard to Private International Law

---

Răzvan ANTOHIE¹

Rezumat: Termenul de „globalizare” este de multe ori tratat ca un sinonim al termenului „digitalizare”, fără însă a lua în calcul și latura umană a acestui fenomen. Globalizarea nu înseamnă numai tehnologia informației și timp cât mai scurt de soluționare a situațiilor juridice ivite ci, în domeniul notarial, înseamnă și o serie de noi provocări. Prezentul articol își propune să „treacă în revistă” cum pot fi soluționate problemele notariale, atunci când discutăm de acte cu elemente de extraneitate, astfel încât notarul să poată oferi un serviciu de calitate clientului său, dar în egală măsură să și respecte legislația unui alt stat membru al Uniunii Europene, atunci când situația o impune. În partea a doua, vom analiza care este forța juridică a unui act notarial atunci când este folosit pe teritoriul altui stat comunitar, studiind și elemente de jurisprudență ale Curții Europene de Justiție (CJUE).

Cuvinte cheie: notar, aviz juridic, jurisdicție, titlu executoriu, conflict de legi.

Abstract: The word „globalisation” is so often treated like a synonym of the word „digitalisation”, without considering the human side of it all. Globalisation isn’t just about the technology of information or about solving as fast as possible the legal problems that occur, it’s also about a series of new challenges, especially when considering the notarial field. The present paper has the purpose of presenting how different situations are solved when a foreign law is applied, so that the notary can offer his client a quality product of law, but at the same time a product that is in accordance with the legislation of more than one member state of the European Union. In the second part, we will analyse the power that a notarial act has when used in another member state of the European Union, also considering the European Courts’ of Justice (ECJ) jurisprudence.

Keywords: notary, legal opinion, jurisdiction, executory title, conflict of law.

---

¹ Drd. Răzvan Antohie, Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, e-mail: razvan.antohie@uaic.ro

Introducere

Confruntat din ce în ce mai des cu situații care prevăd elemente de extraneitate, notarul trebuie să instrumenteze aceste cauze cu același profesionalism și aceeași eficiență ca și celelalte spețe pe care le are și care se referă doar la dreptul său național. Intervenția dreptului internațional privat în activitatea notarială nu mai reprezintă un caz rar sau o simplă anecdotă dezbătută de teoreticieni, ci este o realitate, augmentată de circulația din ce în ce mai facilă a bunurilor și a cetățenilor, mai ales în cadrul Uniunii Europene, a carierelor profesionale internaționale, a căsătoriilor și a divorțurilor cu elemente de extraneitate, a cazurilor din ce în ce mai dese prin care pensionarii își cumpără imobile pentru a-și trăi ultimii ani într-o zonă caldă, ba chiar așa numitele căsătorii „Erasmus”.²

1. Provocările notarului în Dreptul internațional privat

Putem împărți rolul pe care notarul îl joacă în dreptul internațional privat în două categorii: pe de o parte ne vom referi la funcția sa de consiliere și de studiere a dreptului străin de către notarul care are o solicitare cu element de extraneitate, iar pe de altă parte ne vom referi la rolul său de a redacta și autentifica acte, și cum își îndeplinește acest rol în dreptul internațional.

Particularitatea profesiei sale face din notar un for: asemeni judecătorului, notarul trebuie să identifice elementele de extraneitate care se aplică în cazul fiecărei spețe specifice și, dacă este cazul, să soluționeze cererea clientului său prin aplicarea normelor specifice conflictului de legi. Cu alte cuvinte, înainte de a instrumenta orice act, notarul trebuie să cerceteze în ce măsură acest conflict de legi va influența efectele pe care actul notarial le va produce, precum și dacă actul cu element de extraneitate îi va fi util clientului său în țara în care va fi folosit.

Una dintre principalele funcțiuni ale notarului este aceea de a-și consilia clienții, pentru a găsi cea mai bună soluție la cererea lor, dar mai important, această soluție să fie în concordanță cu legea. Atunci când o lege străină, diferită de aceea a forului poate fi aplicabilă, notarul trebuie să cerceteze prevederile acestei legi străine și să indice soluțiile sau eventualele efecte pe care această lege ar putea să o aibă asupra părților³.

Apare astfel în mod firesc întrebarea: cum va reuși notarul să acceadă și să afle conținutul legii străine aplicabile?

Ca răspuns la această întrebare, din fericire, dreptul internațional privat în materie notarială pune la dispoziție acestuia o sumedenie de modalități prin care notarul să poată consulta dreptul străin, care i-ar putea afecta exercitarea profesiei: fondul de cărți în domeniu, pe care fiecare Cameră sau Uniunea Notarială îl pune

---

² Acestea sunt denumite astfel după programul de burse europene „Erasmus” care a devenit obiect de studiu sociologic, întrucât nu puține sunt cazurile în care studenți care s-au cunoscut în cadrul acestui program s-au căsătorit și au întemeiat familii cu părinți de naționalități diferite.

³ P. Courbe, *Droit internațional privé*, Editura Hachette, Paris, 2020, p. 88.

la dispoziție, site-urile și portalurile puse la dispoziție de Uniunea Internațională a Notariatului Latin și a Consiliului Notariatelor din Uniunea Europeană, discuțiile din congresele și publicațiile notariale internaționale etc. În practică însă, accesul notarului la normele de drept internațional privat, care îl privesc, se realizează fie prin solicitarea unui certificat de cutumă internațională, fie a unei opinii legale (*legal opinion* sau *avis juridique*).

1.1. Certificatul de cutumă

Certificatul de cutumă reprezintă documentul emis de către un jurist din țara forului în care sunt descrise prevederile conținutului dreptului material aplicabil, într-o manieră generală, fără a se face referire în mod expres la speța solicitată⁴. Cu toate acestea, certificatul de cutumă prezintă și un element subiectiv: el depinde în exclusivitate de competența și pregătirea juristului care îl emite. Astfel că, într-o anumită speță, dacă se solicită mai multe certificate de cutumă de la mai mulți specialiști, ar putea exista posibilitatea ca ele să se contrazică. Acest document are puterea unei simple consultări, neavând niciun fel de forță probantă și prin urmare nu angajează răspunderea nici a notarului nici a părților, prevederile sale nefiind obligatorii.

În ceea ce privește certificatul de cutumă, notarul public trebuie să fie foarte prudent în interpretarea lui. În eventualitatea în care are dubii sau dacă el consideră că ceea ce este scris în certificatul de cutumă nu are aplicabilitate în speța sa, el are opțiunea de a refuza să instrumenteze actul. În caz contrar, dacă ulterior se dovedește că actul nu este în concordanță cu legea străină, poate fi atrasă răspunderea notarului⁵. În anumite dosare cu o complexitate mai mare, mai ales în dreptul societar, unii notari preferă emiterea unui alt document și anume un aviz juridic denumit *Legal opinion* sau *Avis juridique*.

1.2. Avizul juridic

Legal opinion sau *Avis juridique* este o părere pe care un specialist în dreptul străin o emite, raportându-se la o anumită speță în mod concret.

Deși nici opinia legală nu este obligatorie pentru notar, acesta trebuie să fie foarte precaut atunci când o folosește, deoarece, spre deosebire de certificatul de cutumă, opinia legală emisă de un specialist în drept poate constitui probă în

---

⁴ E. Fongaro, H. Péroz, *Droit internațional privé patrimonial de la famille*, ed. a III-a, Editura Lexis Nexis, Paris, 2023, pp. 20-30.

⁵ Astfel, decizia de a se folosi sau nu de certificatul de cutumă aparține exclusiv notarului, spre deosebire de, spre exemplu, ofițerii de stare civilă care, atunci când sunt însărcinați cu transcrierea unui document de stare civilă cu element de extraneitate, sunt obligați să soluționeze speța. În acest sens, a se vedea și Johanna Guillaumé, *L'office du notaire en droit international privé*, în revista *Journal du droit internațional „Clunet”*, numărul 01, ianuarie 2020, pp. 52 și următoarele.

instanță⁶. De regulă, specialistul care emite o opinie juridică trebuie, de asemenea, să justifice următoarele aspecte⁷:

1. calificarea sa profesională, eventual apartenența sa la o asociație de specialitate juridică;
2. să aibă vechime în specialitatea sa;
3. eventuale publicații de specialitate sau recomandări de la organisme de specialitate;
4. faptul că este asigurat din punct de vedere profesional pentru eventualitatea în care este atrasă răspunderea sa civilă, precum și suma maximă cu care poate fi acoperit prejudiciul.

Structura unei opinii legale este, de regulă, următoarea:

1. Prima parte, numită „Introducere”, descrie contextul în care părerea specialistului a fost solicitată, fiind, de asemenea, descrisă speța în discuție;
2. A doua parte, numită „Ipoteză”, descrie elementele de drept și de fapt ale speței, precum și o listă a documentelor, eventual o bibliografie a lucrărilor de specialitate, care au fost folosite în elaborarea opiniei;
3. A treia parte, „Opinia”, analizează pe larg speța studiată, elementele faptice și de drept concrete, descrie justificarea și motivațiile care au condus pe emitent să adopte o anumită poziție/soluție, precum și referințele jurisprudențiale, de doctrină și textele de lege care au fost studiate în mod concret;
4. A patra și ultima parte poartă denumirea de „Calificare” și conține concluziile studiului juristului emitent și eventuale recomandări sau îndrumări cu privire la cum ar trebui să fie soluționată speța, astfel încât să respecte dreptul extern⁸.

Avizul juridic/Opinia legală este un instrument folosit frecvent în dreptul internațional privat, mai ales în dreptul societăților comerciale, fiind considerat un certificat de conformitate atunci când trebuie să se stabilească faptul că o societate funcționează legal în țara sa de origine sau că cei care se pretind a fi reprezentanții societății au, legal vorbind, această calitate.

Atunci când se confruntă cu o speță cu element de extraneitate, notarul poate întâmpina o serie de dificultăți în ceea ce privește accesul la dreptul străin. Limitările accesului la normele de drept străin pot fi de două feluri: limitări materiale și limitări de natură tehnică⁹. Imposibilitatea materială de a consulta dreptul străin poate rezulta din faptul că accesul la acel drept este foarte dificil sau chiar imposibil (spre exemplu din rațiuni geopolitice sau din lipsa unor structuri statale). Imposibilitatea tehnică rezultă din noțiunile diferite de drept pe care statul analizat le poate avea; astfel, anumite instituții juridice, este posibil, să nu existe în dreptul național al notarului, dar să existe în celălalt sistem juridic (cum este spre exemplu autoritatea rabinului în materie de divorț în dreptul israelian, element care în

---

⁶ E. Fongaro, H. Péroz, *op. cit.* pp. 35-37.

⁷ J. Guillaumé, *op. cit.*, p. 45.

⁸ Pentru mai multe detalii cu privire la opinie legală, a se vedea și Fabrice Baumgartner, *Avocat-Les opinions juridiques*, în revista *La semaine juridique*, articolul *Procedures*, iunie 2005.

⁹ V. Heuzé, P. Mayer, B. Remy, *Droit internațional privé*, Editura LGDJ, Paris, 2019, p. 204.

dreptul european continental nu există). Imposibilitatea notarului de a consulta dreptul străin poate rezulta de asemenea și din rațiuni economice (un cost foarte ridicat)¹⁰.

În ultimă instanță, dacă dreptul străin nu poate fi accesat, atunci se vor aplica normele de drept ale legii notarului. Indiferent de situație însă, notarul trebuie să păstreze la dosarul cauzei cu element de extraneitate toate cercetările pe care le-a făcut.

Toate aceste cercetări sunt necesare pentru ca notarul, atunci când instrumentează un act cu element de extraneitate, să poată explica părților care sunt efectele juridice ale acestuia. În exercitarea atribuțiilor sale, el trebuie să se asigure că părțile au înțeles conținutul documentului, efectele acestuia și că acestea consimt la autentificarea lui, astfel acesta producându-și efectele.

Prin actele pe care le instrumentează, notarul participă la aplicarea „justiției preventive”. Majoritatea legislațiilor notariale prevăd de asemenea că, inclusiv în situația în care o anumită speță comportă aplicarea dreptului internațional, notarul poate refuza instrumentarea actului. Această obligație îl determină, prin urmare, pe notar să se adapteze și să studieze dreptul internațional privat, ca element esențial pentru exercitarea activității sale. Astfel, spre deosebire de judecător, a cărui competență internațională este limitată, competența internațională a notarului este nelimitată¹¹. Securitatea juridică la care, prin funcția sa, notarul participă activ, este guvernată în dreptul internațional privat de către regulile dreptului intern, a prevederilor convențiilor internaționale și a regulamentelor europene. Un act care respectă exigențele pentru a fi considerat autentic este astfel un act care își produce efectele nu numai pe plan național, dar și pe plan extern.

Se pune astfel întrebarea: în ce măsură un act notarial este eficient și, cel mai important, poate fi pus în executare pe plan extern, adică în alt stat decât cel în care a fost emis?

1.3. Caracterul de titlu executoriu al actului notarial

Utilitatea socială a existenței notarului în cele 22 de state membre ale Uniunii Europene în care acesta este organizat după sistemul latin, este aceeași: este necesar un ofițer public, care să fie numit de către Stat, și ale cărui acte să aibă caracterul autentic și să asigure o bună aplicare a justiției preventive¹². Cu alte cuvinte, din punct de vedere a dreptului internațional, „puterea” actului notarial constă în aceea că el reprezintă mijloc de probă și implicit are statutul de titlu executoriu, indiferent de țara în care este folosit. Forța probantă este inseparabilă de cea executorie: ea reprezintă una dintre punctele comune dintre actul notarial și hotărârea judecătorească emisă de o instanță, și reprezintă rațiunea existenței notarului și a rolului acestuia în justiția preventivă¹³.

---

¹⁰ *Ibidem*, pp. 190-191.

¹¹ V. Heuzé, P. Mayer, B. Remy, *op. cit.*, p. 488.

¹² E. Galant, *L'office du notaire en droit international privé*, Editura Dalloz, Paris, 2022, pp. 25-26.

¹³ *Idem*.

Astfel, actul notarial permite unui creditor să își pună în executare creanța datorată exclusiv în baza documentului emis de către notar, document care cuprinde formula specifică titlurilor executorii, care însă diferă de la un notariat la altul, dar care, în toate cazurile, are același conținut ca și formula executorie din hotărârile judecătorești, prin urmare acesta nu mai trebuie să apeleze la instanțe pentru a se constata exigibilitatea creanței sale și a se dispune, spre exemplu, începerea urmăririi silite¹⁴.

În cadrul Uniunii Europene, titlul executoriu pe care notarul îl emite trebuie să conțină angajamentul părților cu privire la obligațiile pe care le au, identificarea acestora precum și inserarea datei actului. Sediul materiei este Regulamentul (CE) nr. 805/2004 privind crearea unui Titlu Executoriu European pentru creanțele necontestate¹⁵, care garantează faptul un titlu care constată o creanță emisă într-un stat poate fi executat în oricare dintre statele membre, fără a fi necesare formalități suplimentare. Cu toate acestea, discuții apar atunci când creanța este contestată, și se pune problema controlului de legalitate a actului: potrivit Regulamentului European numărul 805/2004, controlul de legalitate se face de către o instanță din statul emiterii actului, ceea ce intră în contradicție cu prevederile Regulamentului „Bruxelles 1 bis” (Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 din 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială) care prevede că acest control se face de către o instanță a statului în care actul urmează a fi pus în executare¹⁶.

La momentul actual, titlul executoriu european își găsește aplicabilitatea mai ales în cazul creanțelor bancare, atunci când debitorul locuiește în alt stat membru decât cel în care se află instituția bancară care a dat creditul.

Astfel, din punct de vedere economic, actul notarial care circulă în spațiul european și care permite executarea, fără intervenția instanței, a creanțelor certe lichide și exigibile, nu face altceva decât să își¹⁷ îndeplinească menirea pentru care a fost creat în spațiul italian la sfârșitul secolului al XII-lea: să înlesnească actele de comerț dintre state și să confere contractelor dintre părți puterea juridică a unei hotărâri judecătorești¹⁸.

2. Provocările actului notarial în Dreptul Internațional Privat

Tot din perspectiva dreptului internațional privat, se impune să răspundem la întrebarea dacă actele emise de notar au o încărcătură jurisdicțională sau nu¹⁹,

---

¹⁴ J. F. Sagaut, M. Latina, *Dèontologie notariale*, ed. a IV-a, Editura Defrenois, Paris, 2019, pp. 36-80.

¹⁵ J.O., L 143, 30.4.2004, p. 15-39

¹⁶ A se vedea și E. Galant, *op. cit.*, pp. 26-30.

¹⁷ J.O., L 351/1, 20.12.2012.

¹⁸ L. Aynes, *L'authenticite*, ed. a II-a, Editura Documentation Francaise, Paris, 2014, pp. 34 și urm.

¹⁹ Mai mult, unii autori duc analiza chiar mai departe și vor să răspundă la întrebarea dacă notarul este însuși o jurisdicție, separată de cea judecătorească. A se vedea în acest

așa cum este în cazul hotărârilor judecătorești. Astfel, un act jurisdicțional (numit astfel deoarece este emis de către o instanță aferentă unei jurisdicții) nu presupune neapărat aplanarea unui litigiu sau a unui conflict. Actul jurisdicțional își găsește aplicabilitatea în egală măsură și în partea necontencioasă a dreptului. Firește că, așa cum vom vedea și mai jos, profesia de notar a apărut ca răspuns la volumul de muncă din ce în ce mai mare a instanțelor de judecată, deoarece, odată cu dezvoltarea dreptului, judecătorii au avut de soluționat din ce în ce mai multe situații în care nu se impunea o judecată veritabilă. Astfel, notarul apare ca un „acaparator” al unei părți din justiție, care inițial a fost în atribuțiile instanțelor dar care, din nevoie practice, a trebuit să fie preluată de alt profesionist în drept. Dar, ne întrebăm, asta înseamnă că și actul notarial are aceeași valoare ca și o hotărâre judecătorească? Sau cu alte cuvinte, așa cum se dezbate în doctrina franceză, este notarul o veritabilă jurisdicție (*jurisdiction*)?

O analiză rapidă a jurisprudenței Curții Europene de Justiție ne determină să afirmăm că notarul nu reprezintă o veritabilă jurisdicție²⁰. Această afirmație este făcută luând în considerare reglementările europene din materie comercială și civilă, precum și cele din domeniul dreptului patrimonial al familiei.

Printr-o cerere adresată Curții Europene de Justiție, aceasta a fost solicitată să se pronunțe cu privire la aplicarea Regulamentului „Bruxelles 1 bis” într-o speță în care un cetățean al Uniunii Europene și-a parcat autoturismul într-o parcare publică cu plată dintr-un oraș din Croația, și nu a achitat parcare. Ulterior, administratorul parcării a solicitat unui notar public croat să emită o ordonanță de executare împotriva pârâtului, ordonanță care a fost folosită pentru a începe executarea silită a pârâtului în țara sa de origine. Instanței europene i s-a cerut să își exprime părerea dacă acea ordonanță emisă de notarul public, deși emisă conform dreptului său național, intră în categoria actelor recunoscute de Regulamentul Bruxelles 1 bis. Facem precizarea că ordonanța emisă de notarul croat nu îndeplinea condițiile pentru a fi un act autentic (situație în care în mod clar intra sub incidența Regulamentului), respectiv nu certifica identitatea părților, faptul că ele au fost prezente în fața notarului și că au consimțit la încheierea actului.

În motivarea răspunsului, instanța europeană a statuat faptul că unul dintre principiile de bază pe care se fundamentează o jurisdicție este caracterul contradictoriu (*caractère contradictoire*) respectiv obligativitatea ca toate părțile implicate să participe la actul de justiție, ori în cazul nostru, ordonanța emisă de notar are caracter unilateral, fiind emisă la solicitarea creditorului, fără acordul debitorului. Prin urmare, actul notarial în această situație nu poate fi asimilat unei jurisdicții.

Soluția emisă de Curtea de Justiție este însă discutabilă, întrucât, într-o altă speță a Curții Europene de Justiție s-a admis ca un ordin de plată certificat de către notar, să poată fi pus în executare în alt stat membru al Uniunii²¹. Un alt argument

---

sens F. Jault-Seseke, *Le notaire, une juridiction ?* în lucrarea *L'office du notaire en droit internațional privé*, Editura Dalloz, Paris, 2022, pp. 31-41.

²⁰ A se vedea și cazul CJUE C551-15 din data de 09 martie 2017.

²¹ A se vedea CJUE C39/02 din data de 14 octombrie 2004.

în favoarea părților în speța de mai sus a fost invocarea articolului 3 din Regulamentul Bruxelles 1 bis care prevede că, în cazul ordinelor și a ordonanțelor de plată, conceptului de „instanță” îi este asimilat notarul din Ungaria precum și cel din Suedia, având în vedere că în dreptul lor intern, ei au competențe în această materie. Însă, având în vedere că la momentul adoptării Regulamentului, Croația nu era stat membru al Uniunii Europene, instanța a considerat că actele emise de notarul croat nu pot fi asimilate colegilor din Ungaria și Suedia, acestora neaplicându-li-se Regulamentul Bruxelles 1 bis.

Deși Regulamentul UE nr. 650/2012²² privind competența, legea aplicabilă, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești și acceptarea și executarea actelor autentice în materie de succesiuni și privind crearea unui certificat european de moștenitor și Regulamentul UE nr. 2016/1103 al Consiliului din 24 iunie 2016²³ de punere în aplicare a unei cooperări consolidate în domeniul competenței, al legii aplicabile și al recunoașterii și executării hotărârilor judecătorești în materia regimurilor matrimoniale și al Consiliului din 24 iunie 2016 de punere în aplicare a unei cooperări consolidate în domeniul competenței, al legii aplicabile și al recunoașterii și executării hotărârilor judecătorești în materia efectelor patrimoniale ale parteneriatelor înregistrate prevăd o noțiune generală și largă a conceptului de jurisdicție, noțiunea care ar putea îngloba cu ușurință și notarul, mai multe decizii ale Curții Europene de Justiție de interpretare a acestor regulamente refuză calificarea notarului astfel.

Astfel, într-o decizie se afirmă că notarul care emite un certificat de moștenitor, la cererea părților, nu reprezintă o jurisdicție în sensul articolului 3, paragraful 2 din Regulamentul UE nr. 650/2012-„Succesiuni”²⁴. Prin urmare, un certificat de moștenitor emis de un notar polonez în cadrul unei moșteniri din Polonia a unui defunct de naționalitate poloneză care deținea bunuri și în Germania nu reprezintă o decizie a unei instanțe, ci un act autentic care poate circula în condițiile articolelor 59-60 din Regulament.

Într-o altă decizie prin care s-a contestat refuzul unui notar lituanian de a emite un certificat de moștenitor prin invocarea articolului 4 din Regulamentul UE 650/2012-„Succesiuni” care prevede ca regulă de competență jurisdicțională criteriul ultimei reședinței comune a defunctului, Curtea Europeană de Justiție a statuat faptul că, având în vedere că notarul nu reprezintă o jurisdicție, nu poate invoca acest articol, prin urmare se va aplica legea națională a defunctului, respectiv cea lituaniană²⁵.

Multitudinea de atribuții pe care le are notarul, indiferent că acestea sunt instituite direct de către legiuitor în cadrul procesului de înlesnire a accesului la justiție, fie de către judecător, pentru a facilita soluționarea unor litigii, ne determină a tragem concluzia că notarul este un important actor al justiției preventive. Din acest punct de vedere, dar și pentru a asigura o bună funcționare a spațiului

²² J.O. L 201, 27.7.2012, pp. 107-134.

²³ J.O. L 183, 8.7.2016, p. 1-29.

²⁴ A se vedea CJUE C-658/17 din data de 23 mai 2019.

²⁵ A se vedea CJUE C-80/19 din data de 16 iulie 2020.

juridic european, în care se întâlnesc din ce în ce mai des spețe cu elemente de extraneitate, se impune a se reglementa mult mai strict care din competențele care până de curând erau în sarcina judecătorilor sunt acum atribuite notarilor și în ce măsură actele emise de notar au o aplicabilitate teritorială generală.

Concluzii

Diversitatea reprezintă baza Uniunii Europene. Ba mai mult, Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene a ridicat diversitatea la rangul de principiu de bază a dreptului primar european²⁶. Această diversitate a dat naștere unui drept nou și a unei jurisprudențe complexe, izvorâtă atât din regulamentele și tratatele europene, cât și din activitatea Curții Europene de Justiție, care implicit a afectat și activitatea notarială, prin crearea unui nou concept de autentificare, aplicabil tuturor, și o nouă forță a actelor notariale, forță care depășește granițele statelor membre. Aceste concepte noi se împletesc armonios cu funcțiunile de bază ale notarului, care au existat mereu, încă de la apariția acestuia: anume a asigura accesul oamenilor la o justiție preventivă, necontencioasă, voluntară și care să ofere toate garanțiile juridice necesare aplicării ei.

Referințe

- Andrier N., *Notaires: des hommes, des femmes, des relations humaines*, în publicația *Notaires, la plume et le sceau*, Editura Prat editions, Paris, 2010.
- Aynes L., *L'authenticite*, ed. a II-a, Editura Documentation Francaise, Paris, 2014.
- Baumgartner F., *Avocat-Les opinions juridiques*, în revista „La semaine juridique”, articolul *Procedures*, iunie 2005.
- Bourassin M., Dauchez C., Pichard M., *Notariat et numérique*, Editura LexisNexis, Paris, 2022
- Chelaru I., Chelaru A.-L., *Drept internațional privat român*, Editura Universul Juridic, București, 2022.
- Courbe P., *Droit internațional privé*, Editura Hachette, Paris, 2020.
- de Poulpiquet J., *La responsabilité civile et disciplinaire des notaires*, Editura Librairie générale de droit et de jurisprudence, colecția Bibliothèque de droit privé, Paris, 2010
- Ferre-Andre S., Jean-Yves Camouz et al., *Notaire*, Editura Dalloz, Paris, 2020.
- Fongaro E., Péroz H., *Droit international privé patrimonial de la famille*, ed. a III-a, Editura Lexis Nexis, Paris, 2023.
- Galant E., *L'office du notaire en droit internațional privé*, Editura Dalloz, Paris, 2022.
- Guillaumé J., *L'office du notaire en droit international privé*, în revista *Journal du droit international „Clunet”*, numărul 01, ianuarie 2020.
- Heuze V., Mayer P., Remy B., *Droit international privé*, Editura LGDJ, Paris, 2019.
- Hilaire J., *La science des notaires*, Editura Presses Universitaires de France, Paris, 2000
- Jault-Seseke F., *Le notaire, une juridiction ?* în lucrarea *L'office du notaire en droit internațional privé*, Editura Dalloz, Paris, 2022.
- Macovei C., Bărbieru C. N., *Activitatea notarială. De la teorie la practică*, Editura Universul Juridic, București, 2018.

---

²⁶ Articolul 67 statuează: „Uniunea constituie un spațiu de libertate, securitate și justiție, cu respectarea drepturilor fundamentale și a diferitelor sisteme de drept și tradiții juridice ale statelor membre.”

- Popescu R. M., *Drept internațional public. Noțiuni introductive*, Editura Universul Juridic, București, 2023.
- Sagaut J. F., Latina M., *Dèontologie notariale*, ed. a IV-a, Editura Defrenois, Paris, 2019.
- Tercier P., Pichonnaz P., *Le droit des obligations. Les notaires*, Editura Schulthess Verlag, Zurich, 2019.